

Besluit externe veiligheid buisleidingen

Evaluatie toezicht 2023

“Buiten gebruik stellen en verwijderen van leidingen”

ILT – externe versie

Versie 2.1

Datum	19-02-2024
Status	Definitief

Colofon

ILT
Afdeling Toezicht Risicovolle Stoffen
Team Risicobedrijven/Vakgroep Buisleidingen

Contactpersoon

Ing. J. Aardema MSc.
Senior inspecteur/vakgroepvoorzitter
joop.aardema@ilent.nl

Inhoud

Inleiding	4	
1	Wettelijke kaders	5
2	Maatlat en uitvoering van het inspectiethema	11
3	Toets kader	13
4	Bevindingen	14
5	Stand van de naleving	17
7	Conclusies	18
8	Aanbevelingen	20
Bijlage 1	INFOBLAD ASBEST	21

Inleiding

De ILT is toezichthouder op het transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen, voorheen het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). De ILT heeft in haar toezicht geconstateerd dat er veel buiten gebruik gestelde leidingen aanwezig zijn. Deze leidingen moeten wel adequaat geconserveerd en beheerd worden om geen gevaar (door bijvoorbeeld lekkage met bodemverontreiniging, inzakken) voor de omgeving op te leveren en de leidingen zullen op een gegeven moment uit de grond verwijderd moeten worden. In het kader van de energietransitie merkt de ILT dat er steeds meer leidingen buiten gebruik worden gesteld. Tot nu toe heeft de ILT hier nog geen proactief toezicht op gehouden. Naast het op een adequate manier van beheren en verwijderen zijn er ook wettelijke verplichtingen met betrekking tot het melden van buiten gebruik gestelde leidingen, eisen met betrekking tot zakelijke rechten en eisen vanuit andere wettelijke regelingen, vergunningen en verordeningen.

In 2023 heeft de ILT bij 14 exploitanten geïnspecteerd of aan de eisen van het Bevb wordt voldaan.

Dit evaluatierapport beschrijft de bevindingen en conclusies.

1 Wettelijke kaders

BEVB

De inspecties zijn uitgevoerd in 2023. De vigerende wetgeving waarop is getoetst was het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Per 1 januari 2024 is het Bevb vervallen en opgenomen in de Omgevingswet.

In het Bevb is in artikel 9 de verplichting opgenomen om een melding te doen als leidingen buiten gebruik worden gesteld.

Voor het doen van een melding had de ILT een digitaal formulier op haar website.

Artikel 9

1. Wanneer een buisleiding buiten gebruik is, meldt de exploitant dit onverwijld aan Onze Minister.
2. Een buisleiding is in ieder geval buiten gebruik, indien deze gedurende een aaneengesloten periode van ten minste een jaar niet in gebruik is geweest voor het vervoer van een gevaarlijke stof.
3. De exploitant draagt er zorg voor dat een buisleiding die buiten gebruik is geen gevaar voor de gezondheid van de mens en van het milieu kan opleveren.
4. Bij hernieuwde ingebruikname van de buisleiding volgt de exploitant de procedure voor wijziging van de gegevens, genoemd in artikel 8.

Volgens de toelichting van het Bevb is de melding aan het bevoegde gezag van belang omdat een wijziging het risico van een leiding kan vergroten of verkleinen. Het is niet nodig om kortdurend buiten gebruik stelling van leidingen in kader van onderhoud te melden. Daarom is opgenomen dat in elk geval een periode van 1 jaar wordt gehanteerd om een leiding als buiten gebruik te beschouwen.

Een leiding die niet meer in gebruik is voor vervoer van gevaarlijke stoffen zal geen risico's voor de omgeving met zich meebrengen. Om deze reden kunnen de gemeenten de planologische beperkingen, na drie jaar, opheffen.

De eisen voor de zorgplicht van het Bevb voor de exploitant blijven ook gelden voor de fase waarin het buisleidingsysteem (gedeeltelijk) buiten gebruik is gesteld.

NB: Het Bevb is per 1 januari 2024 vervallen en opgenomen in de Omgevingswet, het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit kwaliteit leefomgeving. Uitgangspunt is dat alle artikelen van het Bevb (en de toelichting) beleidsneutraal zijn overgenomen in de Omgevingswet. Wel zijn er enkele nuances, die, voor dit onderwerp, verderop worden toegelicht. Zie verderop voor toelichting.

NEN3655

In de NEN 3655 zijn de definities voor 'buiten gebruik' verder uitgewerkt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen leidingen die 'tijdelijk buiten gebruik' worden gesteld en leidingen die 'permanent buiten gebruik' worden gesteld. In beide gevallen zou een melding op grond van artikel 9 Bevb moeten zijn gedaan.

5.4.6.9 Bedrijfsbeëindiging buisleidingsysteem

Er wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijk buiten bedrijf en permanent buiten bedrijf. Overige situaties worden beschouwd als zijnde in bedrijf.

In beide gevallen blijft het VBS van toepassing ten behoeve van de bewaking van de niet verwijderde buisleiding en het archiveren van locatie- en leidinggegevens.

1) Tijdelijk buiten bedrijf:

Hiervan is sprake als de buisleiding geen medium kan transporteren en er geen drukopbouw in de buisleiding kan optreden.

Het beheer en onderhoud moet worden afgestemd op de veiligheids- en milieuaspecten van de buiten bedrijf gestelde buisleiding.

OPMERKING 1 Bij tijdelijk buiten bedrijf gestelde buisleidingen kunnen de gestelde risicocontouren worden gehandhaafd, onder voorwaarde dat het bestaande onderhoud en beheer wordt gecontinueerd.

OPMERKING 2 De geldende wet- en regelgeving en het gestelde daarover in verleende vergunningen en zakelijke rechten behoren te worden gerespecteerd.

2) Permanent buiten bedrijf:

Hiervan is sprake als de leiding fysiek is losgekoppeld van de rest van het transportsysteem. De buisleiding moet worden gereinigd en vervolgens in zijn geheel of gedeeltelijk worden verwijderd. Delen die niet worden verwijderd, moeten veilig en milieuverantwoord worden achtergelaten. Daarvoor moeten op basis van een RI&E maatregelen worden vastgesteld.

OPMERKING 1 De leidingeigenaar blijft aansprakelijk voor achtergelaten buisleidingdelen en handhaaft deze in het VBS. De verwijderde buisleidingdelen maken geen onderdeel meer uit van het VBS.

OPMERKING 2 De geldende wet- en regelgeving en het gestelde daarover in verleende vergunningen en zakelijk rechten behoren te worden gerespecteerd.

OPMERKING 3 Ten minste behoren maatregelen te zijn genomen tegen inzakken van de grond boven de leiding. De zorgplicht in het kader van de registratie bij het Kadaster (WIBON) moet worden nageleefd. Tevens behoren de vergunningsvoorwaarden en voorwaarden vanuit de zakelijke rechten te worden nageleefd.

In de praktijk is vaak sprake van leidingen die 'tijdelijk buiten bedrijf' worden gesteld. De exploitant (zoals geëist in de NEN) moet deze leiding(delen) afkoppelen, vrij van product maken en conserveren onder een lichte overdruk met stikstof.

De beheersmaatregelen om de leiding integer te houden (KB, coating inspecties, overdrukmetingen, tracé-inspecties, toezicht op werkzaamheden etc., met uitzondering van inline inspecties (ILI)) blijven uitgevoerd. Dit met het oog op het weer in gebruik kunnen nemen van de leiding.

Leidingen die geen operationele noodzaak meer hebben, aan het einde van hun levensduur zijn of die geen toekomstig economisch nut meer hebben (voor exploitant of derde partij) worden 'permanent buiten gebruik' gesteld. Dat houdt in dat de leiding schoon wordt gemaakt en de leiding in zijn geheel of gedeeltelijk op een milieu hygiënische wijze wordt verwijderd. Ook uit juridische analyse van exploitanten blijkt dat de ter zake relevante wet- en regelgeving en publieke en private ligrechten in essentie allemaal verplichten tot het verwijderen van permanent buiten gebruik gestelde leidingen. Voor leidingdelen die, om motiverende redenen, achtergelaten worden (schoon, gedämmerd¹) blijft de exploitant eigenaar en verantwoordelijk.

¹ **Dämmer** is een vloeibaar natuurproduct dat kan worden benut om [leidingen](#) over de hele lengte vol te zetten en zo af te dichten. Het is een alternatief voor het volschuimen met [polyurethaanschuim](#) of het verwijderen van een dergelijke leiding, zoals een [drainagebuis](#). Dit is bijvoorbeeld van belang bij niet langer in gebruik zijnde leidingen in en onder waterkeringsconstructies. In dergelijke gevallen kan niet worden volstaan met het uitsluitend afdichten van het begin of eind van de leiding. Een dergelijke leiding kan bij bezwijken namelijk de [kwelweglengte](#) verkorten. Een ander mogelijk alternatief, het volstorten met [beton](#), kan worden toegepast bij leidingen met een grotere diameter, maar heeft als nadeel dat na verharding alsnog kwel kan optreden langs- en evenwijdig aan het beton.

Omgevingswet (Ow)

De Omgevingswet heeft per 1 januari 2024 het Besluit externe veiligheid buisleidingen vervangen. Artikel 4.3 van de Ow noemt de milieubelastende activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving en waarvoor regels gesteld kunnen worden.

Besluit activiteiten Leefomgeving (Bal)

In het Bal is in paragraaf 3.4.3, artikel 3.101 een Buisleiding met gevaarlijke stoffen aangewezen als milieubelastende activiteit waarvoor regels gelden. We vinden daar dezelfde definities als onder het Bevb (aardgas, ontvlambare stoffen, gevaarlijke stoffen, specifieke stoffen).

In paragraaf 4.108 van het Bal treffen we de inhoudelijke regels aan waar een exploitant aan is gehouden. Wanneer een buisleiding niet aan paragraaf 4.108 voldoet mag de buisleiding niet geëxploiteerd worden. In artikel 4.1109 is de meldingsplicht voor wijzigingen/buiten gebruik stellen opgenomen.

In tegenstelling tot het Bevb geldt nu dat 4 week vooraf aan de wijziging er een melding moet worden gedaan bij de ILT. Er is geen definitie van 'Wijziging', in het Bal wordt verwezen een relatie gelegd met het wijzigen van de ettelijk verplichte gegevens die gemeld zijn/moeten worden.

Deze melding moet ingediend worden via het Omgevingsloket van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Hierom is het Bevb-meldingsformulier op de website van de ILT verwijderd en vervangen door een link naar het DSO.

Besluit kwaliteit Leefomgeving (Bkl)

In het Bkl zijn de eisen voor het rijk en decentrale overheden opgenomen. Met betrekking tot buisleidingen treffen we hier de eisen aan voor het opnemen van belemmerende stroken in omgevingsplannen en het rekening houden met plaatsgebonden risico en aandachtsgebieden.

In tegenstelling tot het Bevb is de termijn van drie jaar waarna de ruimtelijke beperkingen kunnen worden opgeheven voor 'tijdelijk buiten gebruik' gestelde buisleidingen komen te vervallen. De gemeente kan hier haar eigen afweging maken.

Register Externe Veiligheid

De minister van I&W heeft de verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van een Register Externe Veiligheidsrisico's (REV). Het REV moet de informatie landelijk beschikbaar stellen over 43 risicovolle activiteiten volgens bijlage VII van het Bkl.

Dit betreft ook de buisleidingen met gevaarlijke stoffen die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Bal.

Het REV is de opvolger van het RRGGS (Risico Register Gevaarlijke Stoffen) zoals in 2007 is ingevoerd op grond van het Registratiebesluit externe veiligheid.

Om te zorgen voor actuele en accurate data is het REV zo opgezet dat alle data direct vanuit de bronhouders wordt aangeleverd. Vanuit die opzet wordt van de buisleidingexploitanten gevraagd om hun data en wijzigingen volgens het informatiemodel (IMEV) en een eigen aansluiting met een API-koppeling aan te leveren. Via www.registereexterneveiligheid.nl kan de exploitant in contact komen met de beheersorganisatie van het REV.

Meldingen die via het Omgevingsloket bij de ILT binnenkomen worden ook doorgegeven aan de beheersorganisatie van het REV.

Verordening Beheer Ondergrond Rotterdam (VBOR)

Gemeente Rotterdam kent een VBOR die een vergunningplicht eist voor het aanleggen van leidingen. In de verordening en bijbehorende Handboek Beheer Ondergrond Rotterdam is ook de plicht opgenomen om wijzigingen te melden en hiervoor instemming te hebben, hier worden eisen aan gesteld. Dit geldt dus ook voor het buiten gebruik stellen. Bij beëindigen van gebruik zullen de leidingen in principe moeten worden verwijderd.

Aanlegvergunningen/omgevingsvergunningen

Voor het aanleggen van buisleidingen is in principe geen omgevingsvergunning nodig. Buisleidingen voor gevaarlijke stoffen mogen alleen worden geplaatst in de daarvoor in het bestemmingsplan aangewezen gebieden. Als het bestemmingsplan er niet in voorziet moet er een omgevingsvergunning voor afwijken van het planologisch kader worden aangevraagd. De gemeente toetst daarbij aan het plaatsgebonden risico, groepsrisico en aandachtsgebieden. Soms kan er op grond van het bestemmingsplan een omgevingsplan (de vroegere 'aanlegvergunning') noodzakelijk zijn voor de aanleg. In sommige 'aanlegvergunningen' is een plicht opgenomen voor het verwijderen bij bedrijfsbeëindiging.

Overige wetgeving

Daarnaast kan de exploitant bij verwijderen van leidingen nog te maken krijgen met eisen vanuit Rijksinfrastructuur (weg, water en waterkeringen) en Natura2000. In het Bal zijn voorschriften opgenomen voor werkzaamheden aan buisleidingen in nabijheid van Rijkswegen, Spoorwegen, Luchthavens en Natura2000 gebieden.

Zakelijke rechten

Veel leidingen liggen in particuliere gronden. De exploitanten hebben veelal een zakelijk recht gevestigd om de aanwezigheid van de leidingen te borgen en recht tot toegang te hebben. Bij het beëindigen van het gebruik zal de eigenaar van de grond veelal eisen dat de leiding dan ook wordt verwijderd. De zakelijke rechten worden dan via een waardeloosheidsverklaring bij de notaris ontbonden.

WIBON

De Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken (voorheen KLIC) eist dat de leidingen voor gevaarlijke stoffen zijn geregistreerd en dat bij werkzaamheden er informatie wordt uitgewisseld. Het veiligheidsbeheerssysteem van het Bevb borgt dat de exploitant adequaat toezicht heeft op werkzaamheden bij haar leidingen.

Leidingen die buiten gebruik zijn gesteld of leidingen die zijn gedämmerd moeten nog steeds aan de WIBON voldoen met uitzondering van de eis voorzorgsmaatregel (EV)).

Asbest

Asbest kan op verschillende plaatsen in buisleidingen en aanverwante zaken voorkomen. Op grond van het asbestverwijderingsbesluit 2005 (AVB 2005) is geregeld dat voorafgaand aan de sloop (verwijdering) of onderhoud er een asbestinventarisatie moet worden uitgevoerd aan objecten of bouwwerken van voor 1994.

In de praktijk kan er asbest in de bitumen-coating van buisleidingen voorkomen

Daarnaast kan asbest voorkomen in verhardingen waarin/waaronder buisleidingen zijn aangelegd. Bij werkzaamheden moet de exploitant rekening houden met het Besluit asbestwegen.

Door de vakgroep Asbest van de ILT is een info-blad opgesteld die is bijgevoegd en via de Velin verspreid.

2 Maatlat en uitvoering van het inspectiethema

De ILT hanteert bij het toezicht op dit onderwerp als maatlat dat de exploitant:

- Een overzicht heeft van de tijdelijk buiten gebruik gestelde, permanent buiten gebruik gestelde en verwijderde/gedämmerde buisleidingen met statusaanduiding en wijzigingsdatum.
- Beleid heeft geïmplementeerd waarbij invulling is gegeven aan de definities van tijdelijk en permanent buiten bedrijf gestelde buisleidingen en bijbehorende procedures.
- De buiten bedrijf gestelde leidingen voldoen aan het Bevb (na 01-01-2024 de Ow), de NEN 3650 en 3655.
- Het buiten bedrijf stellen en/ of verwijderen van leidingen conform de procedures zijn uitgevoerd.
- Voldoende aandacht heeft en invulling geeft aan de in vorig hoofdstuk genoemde wet- en regelgeving.

De gehele inspectie bestaat uit een audit op de kantoorlocatie, bij voorkeur aangevuld met een objectinspectie. De objectinspectie is bedoeld om inzicht te krijgen in de werkwijze buiten. Hierbij wordt ook gekeken naar de uitvoering en controle op de werkzaamheden van de aannemers. De audit is bedoeld om na te gaan of de geconstateerde werkwijze aansluit bij het beleid, de vigerende procedures alsmede de verplichtingen vanuit het Bevb/Ow. De audit en de objectinspectie worden separaat ingepland. Het heeft de voorkeur om de objectinspectie als eerste uit te voeren, maar dit moet wel mogelijk zijn (lopende projecten).

Bij het voorbereiden van de audit zal gekeken moeten worden of een objectinspectie mogelijk is. Het opvragen van het leidingenbestand bij de bevestigingsbrief van de inspectie kan hierbij helpen. Indien geen objectinspectie kan worden uitgevoerd is een dossieronderzoek een alternatief mits het dossier niet ouder is dan 5 jaar. Wanneer er geen (permanent) buiten bedrijf gestelde of verwijderde leidingen zijn vervalt dit onderdeel.

Het auditteam zal zich tijdens de audit een beeld vormen over bovengenoemde onderwerpen door middel van interviews met betrokkenen om zo te bepalen of de uitgevoerde werkwijze aansluit bij het beleid, de vigerende procedures alsmede de verplichtingen vanuit het Bevb en de overige van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Uitvoering

Er zijn in totaal 18 exploitanten geselecteerd voor een inspectie op dit onderwerp. In eerste instantie was het aantal beperkter maar omdat het inspectiethema 'Security' on hold was gezet zijn de daarvoor geselecteerde exploitanten toegevoegd.

Het uitgangspunt dat alle audits door twee inspecteurs wordt uitgevoerd is ook verlaten omdat de vakgroep kampt met langdurige onderbezetting door ziekte.

Uiteindelijk zijn er in 2023 in totaal 14 inspecties gedaan. Eén daarvan was een pilot om de aanpak te toetsen. Vier inspecties zijn doorgeschoven naar 2024 omdat het exploitanten betreft die ook onder de Mijnbouwwet vallen. Daarover is tussen ILT en Sodm afgesproken om jaarlijks de inspectieaanpak onderling af te stemmen. En gezien het feit dat de Mijnbouwwet is gewijzigd voor wat betreft het buiten gebruik stellen en Sodm daarvoor extra aandacht heeft is het opportuun hierover in 2024 gezamenlijke inspecties uit te voeren. Een laatste exploitant is doorgeschoven omdat die de organisatie heeft opgesplitst en deel van zijn leidingen daarmee bij een nieuwe organisatie terecht is gekomen. Bij deze twee exploitanten zal dan eerst in 2024 een initiële inspectie op het VBS worden uitgevoerd.

Opgemerkt moet worden dat er maar enkele object inspecties zijn uitgevoerd omdat er ten tijde van de uitvoer van de inspectie geen lopende verwijderingsprojecten in uitvoering was. Dit is ondervangen door enkele dossieronderzoeken uit te voeren.

3 Toets kader

De gecontroleerde W&R en normen zijn:

- 1) BEVB,
 - Art. 4.2 voor maatregelen bij buiten gebruik stellen
 - Art. 4.3 een VBS-document waarin beschreven hoe in hoofdlijnen wordt omgegaan met buiten gebruik stellen;
 - Art. 4.4 bepaald dat de exploitant maatregelen of VBS-document heeft geïmplementeerd;
 - Art. 4.6 bepaald dat de maatregelen middels een veiligheidsbeheersysteem zijn ingevoerd;
 - Art. 9 meldplicht en zorgplicht buiten gebruik zijnde buisleiding;
 - Art. 15 opheffen/ ontheffing planologische beperkingen
- 2) NEN 3655
 - 5.2.1,
 - 5.4.6.8 en 5.4.6.9
- 3) NEN 3650-1
 - 10.3.1
 - 10.8.1
- 4) NEN 3650-2
 - 10.5

4 Bevindingen

Exploitant	Holmes	Belangrijke Bevindingen
	641245	Project aanleg van een nieuwe leiding en verwijderen bestaande delen is als Pilot gevolgd. Exploitant worstelt met de verschillende inzichten en eisen ten aanzien van het 'verplicht' verwijderen. Maatschappelijke wens is verwijderen maar wettelijke afdwingbaarheid niet handhaafbaar. Eisen van lokale overheden zijn divers, soms verplicht verwijderen en in andere gevallen het verplicht blijven liggen bij kruising infrastructuur. Onzekerheid over omgang met particulieren die geen toestemming willen geven voor het verwijderen.
	641241	Heeft circa 450 km buitengebruik gestelde of gereserveerde leidingen. Sinds 2022 na een beleidswijziging project gestart om al deze leidingen in beginsel daadwerkelijk uit de grond te halen. Eisen Wibon en Asbestregelgeving behoeften nadere toelichting. Verkoop lege leiding aan particulieren wordt niet toegestaan om particulieren niet met de verantwoordelijkheid van (zelfs) gedämmerde leidingen te belasten.
	641247	Exploitant heeft voorbereidingen gestart voor het verwijderen van de 3 buiten gebruik zijnde Bevb-leidingen in de regio Donkerbroek-Hemrik. Afhankelijk van de projectvoortgang mogelijk een herinspectie in 2024 (ILT samen met Sodm)
	641251	Offshore/onshore-leiding die uit bedrijf wordt genomen. Monitoring en toezicht op het verwijderen loopt door gezamenlijke actie Sodm/ILT. In 2024 wordt verwacht dat de leiding daadwerkelijk uit de grond wordt gehaald.
	641253	Een omleggingsproject is gevolgd. Hierbij zijn leidingen verwijderd of gedämmerd blijven liggen. Procedures en werkzaamheden voldoen aan de getoetste eisen. Asbestonderzoeken worden uitgevoerd, nogmaals de bevestiging dat asbest sporadisch en alleen in bochten wordt aangetroffen. Verwijderen wordt gemeld bij de ILT.
	641252	In 2021 heeft de ILT al een objectinspectie naar aanleiding van een melding tot omligging van een leiding uitgevoerd. Destijds geconstateerd dat er conform de eisen en eigen procedures werd gewerkt. Exploitant heeft specifiek procedure voor buiten gebruik stellen waarbij de definities van de NEN (tijdelijk en permanent) worden gehanteerd. Via een Management of Chance is geborgd

		dat de relevante procedures worden gevolgd. Dat is inclusief onderzoek, melden en aanpassen data van het REV.
	641255	Betreft een exploitant met leidingen die ook onder de Mijnbouwwet vallen. Inspectie is samen met Sodem uitgevoerd. Er is 110 km leiding met status 'Out of Service'. Deze leidingen zijn schoongemaakt en onder stikstof. Beheer en onderhoud conform het PIMS. Na 1 jaar wordt de leiding gemeld bij de ILT. Gesuspendeerde leidingen worden tot nu toe niet verwijderd. Op grond van de eisen van de Mijnbouwwet wordt er een meerjarenplan van aanpak opgesteld om tot ontmantelen en verwijderen van assets over te gaan. Dossieronderzoek van recente gesuspendeerde leidingen was in orde (inclusief schoonmaken en droograpporten).
	660252	In VBS-document zijn procedures voor tijdelijk of permanent verwijderen opgenomen.
	660254	In 2023 is er 700 meter verwijderd en momenteel loopt een omlegging/verwijdering van 7 km. Voor buiten gebruik stellen wordt ook hier gehanteerd dat de leidingen worden geconserveerd en onder stikstof worden beheerd. Leidingen die buiten bedrijf worden gesteld volgen een vaste procedure waarbij alle risico's worden beoordeeld. Dit is ook gebleken uit een objectinspectie.
	660261	Exploitant blijkt de organisatie te hebben opgesplitst, daarmee ook verkoop van één leiding. Er is nu sprake van twee exploitanten. In 2024 zal er eerst bij beide een initiële inspectie worden gehouden. Wijziging is niet gemeld bij de ILT, dat is een tekortkoming Bevb.
	660262	Exploitant heeft alleen operationele leidingen. Wel is gebleken dat de data in het REV onvolledig is.
	660357	Exploitant heeft enkele tijdelijk buiten bedrijf gestelde leidingen. Dit betreffen reserveleidingen. Twee van de drie zijn zelfs nooit operationeel geweest. Leidingen worden beheerd conform het VBS. In het VBS-document zijn de leidingen benoemd. Tijdens de inspectie is gecontroleerd en geconstateerd dat de leidingen worden beheerd idem als de operationele leidingen. Halfjaarlijks wordt ook overdruk gemonitord. Naam eigenaar en status leidingen zijn (zoals bij meerdere) niet actueel in het REV.
	660358	Exploitant heeft één operationele leiding met een langdurig levercontract.

		Buiten gebruik stellen of andere wijziging is op dit moment niet relevant.
	660360	Exploitant heeft veel operationele leidingen en ook veel buiten gebruik gestelde leidingen. Door exploitant is geen transparant overzicht te geven van de status van haar leidingen. Daardoor is niet vast te stellen of alle buiten gebruik gestelde leidingen op de juiste wijze zijn geconserveerd en of ze op de juiste wijze worden onderhouden. Het beleid is erop gericht om leidingen te laten liggen met het oog op eventueel het hergebruik of verkoop. Exploitant krijgt een interventie wegens onvoldoende inzicht en transparantie met betrekking tot de buiten gebruik gestelde leidingen, de zorgplicht voor de integriteit kan daardoor niet worden aangetoond.
	660386	Exploitant heeft 3 leidingen die al sinds 2011 buiten gebruik zijn gemeld. De leidingen hebben mogelijk op termijn nog een economische waarde en blijven liggen in Rotterdamse leidingstroken. Leidingen geconserveerd onder stikstof, KB etc. blijft aanwezig. Beheer en onderhoud is conform de operationele leidingen. Heringebruik name kan alleen via een MOC.
	660387	Betreft een exploitant met leidingen die ook onder de Mijnbouwwet vallen. Gelet op de eisen van de Mijnbouwwet en de prioriteit voor decommissioning bij Sodm zal in 2024 een gezamenlijke inspectie worden gedaan.
	660388	Betreft een exploitant met leidingen die ook onder de Mijnbouwwet vallen. Gelet op de eisen van de Mijnbouwwet en de prioriteit voor decommissioning bij Sodm zal in 2024 een gezamenlijke inspectie worden gedaan.
	660389	Betreft een exploitant met leidingen die ook onder de Mijnbouwwet vallen. Gelet op de eisen van de Mijnbouwwet en de prioriteit voor decommissioning bij Sodm zal in 2024 een gezamenlijke inspectie worden gedaan.

5 Stand van de naleving

Uit de inspecties concludeert de ILT dat de stand van de naleving goed is.

Bij twee exploitanten van de 14 bleek het inspectiethema niet relevant omdat er alleen enkele operationele leidingen aanwezig zijn.

Van de relevante inspecties bleken 11 van de 12 exploitanten de procedures en de naleving ervan goed op orde te hebben.

In één geval is een overtreding van het Bevb geconstateerd waartegen een handhavingstraject is opgestart. Het betreft het niet voldoende transparant in beeld hebben van buiten gebruik gestelde leidingen en de staat van beheer en onderhoud die wordt verricht. Daarmee wordt niet aan de zorgplicht voldaan.

7 Conclusies

Uit de inspecties en de gesprekken met de exploitanten zijn een aantal signalen naar voren gekomen die hieronder worden besproken.

Implementatie eisen Bevb/NEN.

De eisen en de definities met betrekking tot het tijdelijk buiten gebruik stellen en het permanent buiten gebruik stellen zijn in alle gevallen wel in het VBS-document of onderliggende procedures vastgelegd.

Weinig stimulans tot daadwerkelijk verwijderen van de buitengebruik gestelde leidingen.

Volgens de NEN moeten permanent buiten gebruik gestelde leidingen worden verwijderd. Door de exploitanten wordt in veel gevallen gesteld dat de leiding 'voor langere tijd' tijdelijk buiten gebruik zijn gesteld met het oog op het mogelijk ooit weer in gebruik te kunnen nemen of de leiding te verkopen. In de praktijk zijn er geen tot weinig gevallen naar voren gekomen waar leidingen weer in gebruik zijn genomen. Als de leidingen adequaat worden beheerd zijn er weinig tegenargumenten te vinden om fysiek verwijderen af te dwingen maar is het wel een gewetensvraag of onnodig ruimtebeslag nog acceptabel is. Het is gebleken dat er veel vragen zijn over de wettelijke verplichtingen. Feit is dat een verplichting tot fysiek verwijderen (naast het uitgangspunt van de NEN) of juist de plicht om een leiding te laten liggen in verschillende wetgeving/vergunningen kan zijn opgenomen. Bijvoorbeeld een aanlegvergunning, een vergunning op grond van de Waterwet of afgesloten private overeenkomsten. Wel lijkt de ter zake relevante wet- en regelgeving en publieke en private ligrechten in essentie allemaal verplichten tot het verwijderen van permanent buiten gebruik gestelde leidingen.

Er zijn in dit kader een aantal zaken te benoemen die een exploitant hierbij zou kunnen betrekken.

Ten eerste hoeft het ruimtelijk orderingsbevoegde gezag onder de Omgevingswet geen drie jaar meer te wachten voordat de ruimtelijke bescherming kan worden opgeheven.

Ten tweede is de Mijnbouwwet sinds 2021 aangepast met daarin een meer expliciete rapportage- en afwegingsplicht tot het fysiek verwijderen van assets en buisleidingen.

Ten derde heeft ook GasUnie de verantwoordelijkheid opgepakt om alle buiten gebruik gestelde leidingen te gaan verwijderen.

Bekendheid externe wetgeving, Asbest, Wibon, VBOR.

Gebleken is dat er vragen waren over de verplichting rondom asbest. Met name omgaan met asbest in coating van leidingen en werken in asbestwegen. Hiervoor is door de vakgroep Asbest van de ILT een infoblad opgesteld.

Daarnaast bleek onbekendheid met de eisen vanuit de Wibon voor achtergelaten buisleidingen. In afstemming met de toezichthouder, RDI, is de tekst in het eerste hoofdstuk van dit rapport opgesteld.

Als laatste kan gemeld worden dat ook de VBOH van de gemeente Rotterdam eisen stelt aan melden en toestemming voor buiten gebruik gestelde leidingen. Vanuit de exploitanten en het Leidingbureau Rotterdam is gebleken dat hier onvoldoende aan wordt voldaan.

Melden wijzigingen bij ILT en datakwaliteit van het REV.

In het verleden is door de ILT weinig aandacht besteedt aan het actief handhaven van de meldingsplicht van artikel 9 Bevb. Wel was er een meldingsformulier op de website, maar de indruk is dat de meldingsplicht niet door iedereen altijd consequent is uitgevoerd.

Daarnaast is gebleken dat de status van de leidingen zoals die in het Register Externe Veiligheid zijn opgenomen niet altijd overeenkomt met de werkelijkheid. Dit is een erfenis van de data die in het RRGs (Register risicosituaties gevaarlijke stoffen en Risicokaart) was opgenomen en is overgezet naar het REV. Onder het regime van het RRGs (gebaseerd op het Registratiebesluit externe veiligheid) was de minister I&W verantwoordelijk voor de gegevens van de buisleidingen op de risicokaart. Het beleid daaromtrent was altijd gebaseerd op afspraken met de buisleidingexploitanten om zelf hun data aan het RRGs door te geven of rechtstreeks up te loaden. Sinds 2023 is het RRGs vervangen door het REV. De verantwoordelijkheid van de minister voor de data is (ook onder de Ow) gebleven. Ook het beleid om exploitanten vrijwillig te laten aansluiten en hun data actueel te houden is niet gewijzigd. Dit kan natuurlijk worden aangevuld (wat in verleden ook enkele malen is gebeurd) met een periodieke actualisatie. De ILT heeft geen toezichthoudende taak of anderszins taak met betrekking tot het REV. Duidelijk is wel dat er een afhankelijkheidsrelatie is tussen de meldingen bij de ILT en het bijwerken van de data van het RRGs/REV. De ILT gebruikt de data van het REV wel voor de voorbereiding van toezicht op de exploitanten en is gebaat bij een goede datakwaliteit, idem geldt dit natuurlijk voor het doel van het REV.

Op dit moment is de status (buiten gebruik, operationeel) in het REV onvoldoende betrouwbaar.

8 Aanbevelingen

1. Er zijn slechts enkele objectinspecties uitgevoerd. Aanbevolen wordt om bij toekomstige meldingen meer controles op de daadwerkelijke uitvoering uit te voeren. Hiervoor is in het jaarplan 2024 al tijd ingeruimd.
2. Op grond van de Mijnbouwwet heeft Sodm ook een taak op het gebied van buiten gebruik stellen en verwijderen. Er zijn acht exploitanten in Nederland met leidingen die zowel onder toezicht van de ILT als het Sodm vallen. Aanbevolen wordt om op dit onderwerp de werkzaamheden van de toezichthouders verder af te stemmen. Overleg hierover is met Sodm opgestart.
3. Het adequaat melden van wijzigingen zal beter gecommuniceerd en afgedwongen moeten worden. Aanbevolen wordt om bij de branchevereniging (Velin) hiervoor aandacht te vragen. Aanvullend kan de ILT een info-blad opstellen over de manier waarop gemeld moet worden en wanneer een melding nodig is.
4. De datakwaliteit van het REV is onvoldoende. Aanbevolen wordt om de verantwoordelijke beleidsdirectie en de beheerder van het REV hierover een signaal te sturen. Aanvullend kunnen afspraken worden gemaakt over het doorzetten van meldingen die bij de ILT binnenkomen naar de beheerder van het REV.